

Aktiv samhandling for nyskaping i Troms

Troms fylkes tradisjoner innen fiskeri og havbruk gir et godt utgangspunkt for nye produkter innafor marin bioteknologi, bioprospektering og bioraffinering. Også innen reiseliv og bærekraftig energi er verdiskapingspotensialet stort.

VRI handler om regional verdiskaping. Aktører fra ulike fagmiljøer samarbeider, på tvers av akademiske og praktiske skillelinjer, og deler sin kunnskap med hverandre. Samtidig som flere bedrifter skal arbeide med utvikling via forskning, kan forskningsmiljøene benytte bedriftene og deres ansatte i undervisningen. Slik oppstår nyskaping og kunnskapsutvikling. Geografisk nærhet mellom aktørene legger forholdene godt til rette for de generelle målsetningene i VRI-satsingen.

Tre satsingsområder

Nord-Norge har et spredt næringsliv med store avstander og relativt stor andel forskningssvake bedrifter med svake bånd til forskningsmiljø. Gjennom aktiv samhandling skal VRI Troms bidra til et utviklingsorientert, nyskapende og konkurransedyktig næringsliv, spesielt innafor de tre prioriterte innsatsområdene; marine ressurser, reiseliv og bærekraftig energi.

Marine ressurser

Fiskeri og havbruk er landsdelens viktigste eksportnæring, og potensialet for økt verdiskaping innafor bioteknologi, bioprospektering og bioraffinering er stort. Tromsøområdet har allerede 10 forskningsinstitusjoner innen marin forskning med over 500 ansatte til sammen. VRI skal bidra til å styrke samhandlingen

mellom bioteknologisk næring og det regionale forskningsmiljøet, og styrke næringens rekrutteringsbasis gjennom bruk av virkemidlene kompetansemegling, forprosjekter, foresight, læringsarenaer og personmobilitet.

Reiseliv

Reiseliv er en nøkkelnæring i Nord-Norge og sysselsetter flere enn fiskeri og landbruk til sammen. Bedriftene er ofte små, men stadig flere bedriftsnettverk etableres. Noen, som ARENA-prosjektet *Lønnsomme vinteropplevelser*, har allerede tette bånd til FoU-miljøene, og forskningsprogrammet *Opplevelser i Nord* er forankret i nettverk som inkluderer hele 85 reiselivsbedrifter. VRI Troms vil bidra til næringsutvikling og styrket samhandling mellom aktørene ved å bruke virkemidler som foresight, regionale læringsarenaer, forprosjektmidler og personmobilitet.

Bærekraftig energi

Energisektoren i nord skal bygges ut for minst 20 milliarder kroner de neste 10 årene. Landsdelen er stor på vannkraft og har 80 % av landets vindkraftpotensial. Ny tidevannsteknologi, smartgrid og store energigjennvinningsprosjekter er under utvikling, og fylkets sterke tradisjoner innen verfts- og verkstedsindustrien gir et godt utgangspunkt for aktiv deltakelse. VRI vil bidra med foresight,

VRI (Virkemidler for Regional FoU og Innovasjon) er et tiårig program i regi av Forskningsrådet. Oppstart var i 2007. VRI skal fremme innovasjon, kunnskapsutvikling og verdiskaping i regionene gjennom FoU-samarbeid mellom næringsliv og forskningsmiljøer. VRI består av et samhandlingsprosjekt og minst ett innovasjonsforskningsprosjekt i hver region.

Fordi det ikke finnes noen fasit for hvordan man best tilrettelegger for innovasjon, er VRI også et «laboratorium» for å videreutvikle etablerte virkemidler og eksperimentere med nye.

Når næring og forskningsmiljøer samarbeider kan VRI være med å finansiere:

Personmobilitet – prosjekter som gjør det mulig for studenter, forskere og næringslivsfolk å krysse institusjonelle grenser og skaffe seg erfaring fra – og selv bidra i – nye miljøer.

Kompetansemegling – en ordning der en kvalifisert rådgiver (megler) hjelper bedrifter til å finne rett forskningskompetanse.

Forprosjektmidler – finansiell støtte som stimulerer bedrifter til økt bruk av FoU.

Dialogverktøy / dialogmetoder:

Regional dialogkonferanse – en møteplass der de regionale aktørene kan bli kjent med hverandres kompetanse og roller og utvikle en felles forståelse av hva de kan gjøre sammen.

Regional foresight – en tilrettelagt, deltagerbasert prosess for å forstå fremtidige utfordringer. Prosessen kan brukes til å skape oppslutning om en regional agenda for FoU og innovasjon.

Dialog og bred medvirkning er en samarbeidsform som trekker de ansatte med i innovasjonsarbeidet, og der aksjonsforskere bistår i prosessen. Denne samarbeidsformen kan brukes både i bedrifter, i nettverk og på regionalt nivå.

læringsarenaer, personmobilitet, kompetansemegling og forprosjektmidler, og støtte opp om satsinga i Prosjekt *Leverandørutvikling til energisatsing* i Nord-Norge (LUEN).

Innovasjonsforskningsprosjektet

Prosjektet *Innovasjon gjennom samhandling – hvordan innoverer bedrifter i Troms?* skal utvikle kunnskap om innovasjonsprosesser. Hva hemmer og hva fremmer nyskaping i regionens næringsliv? Hvordan stimulerer samarbeid i og mellom bedrifter til innovasjon og utvikling? Prosjektet fokuserer på ideens vandring fram til nytt produkt, mobilisering av ansatte i innovasjonsprosessene og innovasjon som sosiale, tillitsbaserte prosesser.

Organisering

Prosjekteier og prosjektleder er Troms fylkeskommune. Innovasjonsforskningsprosjektet eies og ledes av NORUT Tromsø. Andre partnere er Halti næringshage, Høgskolen i Harstad, Innovasjon Norge Troms, Kunnskapsparken Nord, LO Troms, NHO Troms, Nofima, Norinova Technology Transfer, Næringshagene i Målselv og Senja, Sintef Nord, Universitetet i Tromsø og Forskningsrådet.

Kontaktperson samhandlingsprosjektet

Prosjektleder Stig Ulvang, Troms fylkeskommune
Telefon: 77 78 81 89 / 975 94 624
stig.ulvang@tromsfylke.no

Kontaktperson forskningsprosjektet

Prosjektleder May-Britt Ellingsen, NORUT Tromsø
Telefon: 452 37 115
may-britt.ellingsen@norut.no

Nettsted: www.vri-troms.no

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
NO-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver

© Norges forskningsråd
Virkemidler for regional FoU og
innovasjon – VRI
www.forskningsradet.no/vri

Profilbilde, side 1: M. M. Malvin

Programkoordinator

Anja Gjærum
Telefon: 958 61 043
ag@forskningsradet.no

Idun Alhajjam
Telefon: 22 03 74 78
iha@forskningsradet.no

Layout

Nucleus AS

Trykk

07 Gruppen

Opplag

500

Oslo, desember 2011